

FORSVARSMINISTERIET

27. maj 2016

NOTAT 74: "SPILLEREGLERNE" I F-35 PARTNERSKABET OM VEDLIGEHOLDELSE

Spørgsmål

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

"Hvilke interne "spilleregler" er aftalt i F-35 partnerskabet ift. reservedele og udbud af "den dybe vedligeholdelse", hvis der opstår uenigheder i partnerskabet omkring håndtering evt. utilfredshed med leverandører? Hvad er der af forventninger til længde på vedligeholdelseskontrakter samt forventninger til danske leverandører?"

Grundlag

Notatet beror på den nuværende F-35 partnerskabsaftale ("Production, Sustainment, and Follow-On Development" eller PSFD MOU), som Danmark tilsluttede sig i 2007.

Sagsfremstilling

Vedligeholdelse af F-35 fly

Vedligeholdelse af F-35 fly og tilhørende systemer sker på to niveauer; vedligeholdelsesniveau 1, som er ved brugeren, hvor der udskiftes reservedele/komponenter og vedligeholdelsesniveau 2, som er ved en ekstern leverandør, hvor der foretages større vedligeholdelse og opdatering.

På vedligeholdelsesniveau 1 foretages reparationer, og der anvendes hurtigt omsættelige reservedele fra et lager på flyvestationen, mens dele med en lavere omsætning kommer fra fælles regionale lagre. Adgangen til reservedele/komponenter sker efter et "hole-in-wall" princip¹, hvor der ikke er et dansk ansvar eller ejerskab, når delen er afmonteret flyet. Komponenter vedligeholdes ved udvalgte virksomheder efter kontrakt med Joint Program Office.

Den daglige prioritering og fordeling af de fælles reservedele sker på baggrund af aftaler mellem partnerlandene i et partnercenter, hvor Danmark også vil være repræsenteret. Dette omfatter også aftaler om flyenes rådighedsgrad, som betyder, at prioriteringen og fordelingen blandt andet vil blive gjort på baggrund af, hvilken rådighedsgrad partnerlandene har aftalt at opretholde. Joint Program Office forestår på vegne af partnerskabet aftaler om reservedele/komponenter. Den fælles pulje af reservedele/komponenter giver stordriftsfordele for alle partnere.

På vedligeholdelsesniveau 2 foretages større vedligeholdelse, strukturarbejde og løbende opdateringer af flyets hardware. Der etableres en række vedligeholdelsesfaciliteter verden over, idet der altid vil være mindst to og sandsynligvis flere steder, hvor vedligeholdelsen kan foretages. Dette gøres af hensyn til forsyningsikkerheden. Nationerne kan i udgangspunktet ikke selv vælge, hvor man ønsker vedligeholdelse gennemført. Hvis dette ønskes, vil landene selv skulle indgå de konkrete aftaler.

¹ Forsyningsprincip, hvor leverandøren overtager ansvar for levering og reparation af reservedele eller komponenter.

I Europa vil der være flere større F-35 vedligeholdelsescentre, som vil vedligeholde alle fly. For nuværende er der aftaler med samlefabrikken i Italien om vedligeholdelse af flystel, og Tyrkiet etablerer en facilitet til motorvedligeholdelse. Norge og Holland har budt ind på motorvedligeholdelse, men der er endnu ikke indgået endelig aftale.

Joint Program Office er kontraktholder for alle vedligeholdelseskontrakter. Joint Program Office vil sammen med hovedproducenten Lockheed Martin forestå tilsynet. Det er væsentligt at bemærke, at der ikke er tale om individuelle vedligeholdelsesarbejder, men en løbende vedligeholdelsesproduktion, hvor der ikke skelnes mellem om der vedligeholdes f.eks. et dansk eller et britisk fly. I praksis fungerer vedligeholdelsen sådan, at flyet efter faste terminer indkaldes til vedligeholdelse eller opdatering, hvor det passer i produktionen ved fabrikken og hvor det sikres, at flyflåden kan opretholde den aftalte rådighedsgrad. Såfremt lande konstaterer, at et fly efter vedligeholdelse har fejl eller mangler, vil Joint Program Office sammen med hovedproducenten håndtere sagen overfor den udførende virksomhed. Da Joint Program Office vil agere på vegne af hele partnerskabet, har partnerne en meget stærk forhandlingsposition, ligesom der vil være alternativer, hvis en virksomhed ikke leverer jf. de indgåede aftaler.

Alle aftaler udbydes løbende. Større aftaler løber i op til fem år - mindre aftaler kan have kortere varighed. Hvis en virksomhed misligholder en kontrakt vil Joint program Office kunne opsige kontrakten.

Uenigheder i partnerskabet

I PSFD MOU'en mellem de ni partnerlande fremgår det, at evt. uenigheder mellem partnerlandene (Settlement of Disputes) løses ved konsultationer mellem partnerlandene.

For så vidt angår kontrakter om vedligeholdelsesydelser vil udgangspunktet være, at Joint Program Office indgår hovedkontrakterne om vedligehold på vegne af partnerlandene. Såfremt der opstår utilfredshed med leverandøren af en vedligeholdelsesydelse eller en vedligeholdelsesydelse ikke leveres som aftalt, vil Danmark skulle varetage sine interesser overfor leverandøren gennem Joint Programme Office. Hvis Danmark indgår individuelle aftaler om vedligeholdelsesydelser, vil Danmark selv skulle varetage sine interesser overfor leverandøren, i overensstemmelse med vilkårene i sådanne aftaler.

Muligheder for dansk industri

Henset til størrelsen af de danske virksomheder i forsvarsindustrien, vil disse typisk indgå som underleverandører til større virksomheder, f.eks. i forhold til vedligeholdelse af komponenter.